

**Національний університет «Одеська юридична академія»
Факультет прокуратури та слідства (кримінальної юстиції)
Кафедра криміналістики, судових експертиз та поліграфології**

**Національний центр судових експертиз при
Міністерстві юстиції Республіки Молдова
Одеський науково-дослідний інститут судових
експертиз Міністерства юстиції України**

МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

«ЕКСПЕРТНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗСЛІДУВАННЯ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ТА НАЦІОНАЛЬНА ПРАКТИКА»

27 листопада 2025 року, місто Одеса

**EXPERT SUPPORT IN THE INVESTIGATION OF
ORGANIZED CRIME:
INTERNATIONAL EXPERIENCE AND NATIONAL
PRACTICE**

**Proceedings of the International Scientific and Practical
Conference**

27 November 2025

*Odesa
2025*

*Рекомендовано до друку рішенням кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології НУ«ОЮА» (протокол № 9 від 24 листопада 2025 року)
Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради ОНДІСЕ (протокол №9 від 1 грудня 2025 року)*

Експертне забезпечення розслідування організованої злочинності: міжнародний досвід та національна практика: збірник матеріалів міжнар. наук.-практ. конф. м. Одеса, 27 листоп. 2025 р. / [орг. комітет: С. Ківалов, М. Аракелян, О. Катаррага, Д. Кішко, Д. Колодін, А. Колодіна, Л. Аркуша та ін.]; Нац. ун-т Одеськ. юрид. акад. кафедра криміналістики, суд. експертиз та поліграф.; Нац. центр суд. експерт. при Міністер. юстиц. Респуб. Молдова; Одеськ. Наук.-дослідн. ін-т суд. експер. Міністер. юстиції України. Одеса: НУ «ОЮА», 2025. 450 с.

У збірнику викладено матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Експертне забезпечення розслідування організованої злочинності: міжнародний досвід та національна практика», в якій взяло участь понад 100 науковців і практиків з України та інших держав Європи. Представлено актуальні дослідження обговорень таких наукових і практичних проблем, як: експертне забезпечення протидії окремим видам організованої злочинності; використання спеціальних знань та експертне забезпечення розслідування організованої злочинності в умовах збройного конфлікту; міжнародна співпраця у сфері експертного забезпечення протидії організований злочинності: досвід та практика; інформаційне забезпечення правоохоронних органів у боротьбі з організованою злочинною діяльністю; інноваційні технології та сучасні методи розслідування у протидії організованій злочинності; кримінально-правові, кримінально-процесуальні та кримінологічні проблеми забезпечення протидії організованій злочинності.

Висловлюємо вдячність усім авторам за активну участь, якісний науковий матеріал та високий рівень академічної доброчесності.

Матеріали викладені в авторській редакції.

Відповідальність за зміст, наукову новизну, коректність цитування та достовірність фактичного матеріалу несуть автори.

© НУ «Одеська юридична академія», 2025
© Автори статей, 2025

*Recommended for publication by the decision of the Department of Criminalistics, Forensic Examinations and Polygraphology NU «OLA» (Pr. 9, November 24, 2025)
Recommended for publication by the decision of the Academic Council of ONDISE (Pr. 9, December 1, 2025)*

Expert Support in the Investigation of Organized Crime: International Experience and National Practice: Proceedings of the International Scientific and Practical Conference (Odesa, 27 November 2025) / [Organizing Committee: S. Kivalov, M. Arakelyan, O. Cataraga, D. Kishko, D. Kolodin, A. Kolodina, L. Arkusha et al.]; National University «Odesa Law Academy», Department of Criminalistics, Forensic Examinations and Polygraphology; National Centre of Judicial Expertise of the Ministry of Justice of the Republic of Moldova; Odesa Scientific Research Institute of Forensic Examinations of the Ministry of Justice of Ukraine. Odesa:NU«OLA», 2025. 450 p.

The Proceedings contain papers presented at the International Scientific and Practical Conference «Expert Support in the Investigation of Organized Crime: International Experience and National Practice», which brought together over 100 scholars and practitioners from Ukraine and other European countries. The materials address urgent scientific and practical issues, such as expert support for combating specific types of organized crime; the use of specialized knowledge and expert support for investigating organized crime during armed conflict; international cooperation in forensic support for combating organized crime; information support for law enforcement in countering organized criminal activity; innovative technologies and modern investigative methods; and criminal law, criminal procedure, and criminological issues in ensuring effective counteraction to organized crime.

We express our sincere gratitude to all authors for their active participation, high-quality academic contributions, and strong adherence to academic integrity.

The materials are published in the authors' original versions.

Authors bear responsibility for the content, scientific novelty, accuracy of citations, and reliability of factual information.

© National University «Odesa Law Academy», 2025
© Authors of articles, 2025

Секція 6. КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВІ, КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНІ ТА КРИМІНОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОТИДІЇ ПРОЯВАМ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ.....355

Каріна БУБЕН

КРИМІНАЛЬНО-ПРОВОА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА УЧАСТЬ У ПСЕВДОРЕЛІГІЙНИХ ОРГАНІЗАЦІЯХ ЯК ФОРМАХ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ: НОВІ ВИКЛИКИ ДОКТРИНИ І ПРАКТИЦІ.....355

Владлена ВОЛОШИНА

МЕДІАЦІЯ ЯК ІННОВАЦІЙНА ПРОВОА ТЕХНОЛОГІЯ В СИСТЕМІ ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННОСТІ.....358

Ірина ГОРБАЧОВА

ПЕРЕВИЩЕННЯ ВЛАДНИХ ПОВНОВАЖЕНЬ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....362

Сергій КОНОВАЛЬЧУК

НОТАРІУСИ ЯК ОСОБИ, ЩО НАДАЮТЬ ПУБЛІЧНІ ПОСЛУГИ, ТА СУБ'ЄКТИ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ.....366

Valeriu LUNGU

COMPETENȚA POLIȚIEI DE FRONTIERĂ A REPUBLICII MOLDOVA ÎN PREVENIREA ȘI CONTROLUL DEZORDINILOR ÎN MASĂ.....370

Boșcaneanu MARCEL

PERSPECTIVE ȘI PROVOCĂRI DE DREPT PENAL ÎN COMBATAREA CRIMINALITĂȚII DE MEDIU ÎN CONTEXT TRANSFRONTALIER.....382

Олексій ПАЛАМАРЧУК

ХАРАКТЕРИСТИКА ОРГАНІЗОВАНИХ ЗЛОЧИННИХ УГРУПОВАНЬ, ДІЯЛЬНІСТЬ ЯКИХ СПРЯМОВАНА НА ВЧИНЕННЯ КВАРТИРНИХ КРАДІЖОК.....392

Дмитро ПЕРСТИНЧИК

ОБ'ЄКТ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ЩО ПОЛЯГАЮТЬ У НЕЗАКОННИХ ДІЯХ ЩОДО ПІДАКЦИЗНИХ ТОВАРІВ.....396

Тарас ПОНУРКО

ОСОБЛИВОСТІ РАТИФІКАЦІЇ РИМСЬКОГО СТАТУТУ УКРАЇНОЮ.....401

Вадим ПОЖАР

ПРОБЛЕМАТИКА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ПОТЕРПІЛОГО ПРИ ПРОВЕДЕННІ ЕКСПЕРТИЗИ У ДОСУДОВОМУ РОЗСЛІДУВАННІ.....405

Сергій РАДЕЦЬКИЙ

ОСОБЛИВОСТІ ВСТАНОВЛЕННЯ ОСОБИ ЗЛОЧИНЦЯ У ПРОВАДЖЕННІ ПРО ВЧИНЕННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ПРОТИ ЖУРНАЛІСТІВ.....409

Радецький Сергій

*аспірант кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології
Національного університету «Одеська юридична академія»,*

м. Одеса, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-7920-4187>

електронна адреса: rad.177@gmail.com

ОСОБЛИВОСТІ ВСТАНОВЛЕННЯ ОСОБИ ЗЛОЧИНЦЯ У ПРОВАДЖЕННЯ ПРО ВЧИНЕННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ПРОТИ ЖУРНАЛІСТІВ

Тези доповіді присвячені специфіці встановлення особи злочинця у провадженнях щодо правопорушень проти журналістів. Наголошено на важливості аналізу мотиву, професійної діяльності потерпілого, цифрових та матеріальних слідів, а також взаємодії слідства з медіа-спільнотою.

Ключові слова: журналіст, кримінальне правопорушення, встановлення особи злочинця, мотив, цифрові сліди, оперативно-розшукові заходи, посягання на журналіста.

Radetskyi Serhii

postgraduate student of the Department of Criminalistics, Forensic

Examinations and Polygraphology

National University «Odesa Law Academy», Odesa, Ukraine

FEATURES OF ESTABLISHING THE PERSONALITY OF THE CRIMINAL IN CRIMINAL CASES OF CRIMINAL OFFENSES AGAINST JOURNALISTS

The theses focus on the specifics of identifying the perpetrator in criminal proceedings involving offenses against journalists. Emphasis is placed on the importance of analyzing the motive, the victim's professional activity, digital and material traces, as well as investigative cooperation with the media community.

Keywords: journalist, criminal offense, perpetrator identification, motive, digital traces, operational-search measures, attack on a journalist.

Кримінальні правопорушення проти журналістів, зокрема погрози, перешкоджання законній професійній діяльності, умисні напади, пошкодження майна, посягання на життя тощо, мають підвищену суспільну небезпечність, оскільки посягають не лише на особу потерпілого, але й на свободу слова, доступ суспільства до інформації та діяльність демократичних інститутів.

У таких провадженнях встановлення особи злочинця є важливим стратегічним завданням, зумовленим специфікою об'єктів посягання, мотивів

правопорушення та умов його вчинення. Процес вирішення даного завдання має низку специфічних особливостей, зумовлених підвищеною суспільною небезпекою цих посягань та їхнім зв'язком із професійною діяльністю потерпілих.

На початковому етапі розслідування пріоритетним є виявлення мотиву вчинення правопорушення проти журналіста, тобто чи пов'язане учинення злочину із журналістською діяльністю, публікаціями, розслідуваннями або критикою представників влади, бізнесу, кримінальних груп, або ж мотив учиненого злочину обумовлений іншими обставинами, що не охоплюються саме професійною сферою діяльності потерпілої особи. Встановлення мотиву є основою для побудови слідчих версій щодо кола потенційно причетних до злочину осіб та визначення основних напрямів здійснення розслідування.

Встановлення мотиву вчинення кримінального правопорушення та визначення кола потенційних злочинців передбачає необхідність здійснення аналізу тематики матеріалів журналістських публікацій потерпілого, вивчення інформації щодо конфліктних ситуацій журналіста з іншими особами, встановлення факту та змісту погроз, які йому надходили, виявлення фактів попередніх спроб впливу на журналіста чи залякування. Значення має, також, спосіб, у який здійснювалися спроби впливу чи залякування. Тобто, чи відбувалися напади під час здійснення журналістом своєї професійної діяльності, чи велося приховане спостереження, відбувалися якісь провокації, чи використовувалися певні технічні засоби прослуховування або стеження і які саме. Необхідно встановити, чи застосовувалося щодо журналіста раніше фізичне чи психологічне насильство, з яких причин та з боку яких осіб. Ці дані дозволяють окреслити коло підозрюваних, у тому числі замовників та організаторів злочину, якщо має місце ретельно підготоване замовне посягання на журналіста.

Також для встановлення особи злочинця у провадженні про вчинення кримінальних правопорушень проти журналістів важливе значення відіграють сліди злочину. В умовах поширеної практики приховування слідів посягань (використання засобів анонімізації, прихованого спостереження, спеціальних засобів зв'язку, маскування виконавців) особливо важливим є комплексний аналіз матеріальних та електронних цифрових слідів: відеозаписів, даних мобільних операторів, логів IP-адрес, інформації з месенджерів, вилучених гаджетів. Аналіз цифрових (електронних листів, повідомлень, IP-адрес, записів камер відеоспостереження), біологічних (кров, епітелій, інші зразки ДНК), трасологічних слідів та слідів застосування певного виду зброї чи спецзасобів дозволяє слідству зробити припущення щодо окремих особистісних та професійних характеристик злочинця, або ідентифікувати його за криміналістичними обліками.

У ситуаціях, коли слідство має фото- або відеозаписи, на яких зафіксовано особу, яка вчинила посягання на журналіста, ідентифікація особи злочинця вимагає ретельного вивчення ознак його зовнішності. Необхідно звернутися до використання можливостей перевірки через криміналістичні обліки, контакти

працівників оперативних підрозділів у кримінальному середовищі, проведення портретної експертизи та спробувати встановити особу злочинця шляхом пред'явлення таких зображень журналістові або його знайомим чи родичам на предмет упізнання.

У провадженнях щодо злочинів проти журналістів частіше, ніж в інших категоріях кримінальних проваджень, виникає потреба у встановленні не лише виконавця, а й можливих організаторів чи замовників посягання. Це зумовлює необхідність якісного оперативно-розшукового забезпечення, взаємодії з кіберпідрозділами, аналітичними центрами та спецпідрозділами правоохоронних органів.

Важливим джерелом встановлення особи потенційного зловмисника виступає інформаційне середовище потерпілого. Аналіз соціальних мереж, коментарів, листування, охоплення аудиторії, ворожих інформаційних кампаній може виявити осіб, які мали мотив для посягання на журналіста.

Під час встановлення особи злочинця слідчий має активно взаємодіяти з редакцією ЗМІ, колегами журналіста, правозахисними організаціями та професійними об'єднаннями, адже вони можуть надати ключові відомості про конфліктні теми, загрози чи аномальні події, що передували злочину.

Особливості встановлення особи злочинця у провадженнях про правопорушення проти журналістів зумовлені специфікою мотивів, обстановки події, високим рівнем суспільної небезпечності та частою причетністю злочинних груп або осіб, що володіють владними повноваженнями, до посягання на журналістів. Тому саме вивчення особи самого журналіста та специфіки його професійної діяльності виступає відправною точкою для збирання інформації, яку слідство може використати для встановлення особи злочинця або злочинців.

Вирішення завдання зі встановлення особи злочинця потребує комплексного криміналістичного аналізу професійної діяльності журналіста, а також всебічного збору цифрових, матеріальних і поведінкових слідів та їх комплексного аналізу